

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;
PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)
Diana KAJMAKOVIĆ, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine;

Davor KNEŽEVIĆ, stručni savjetnik - istražitelj, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU

UVOD

Posebne istražne radnje predstavljaju novinu novih zakona o krivičnom postupku u BiH. Potrebu za uvođenjem ovih istražnih radnji u krivično procesno zakonodavstvo nametnula je rastuća pojava organizovanog kriminala, te specifičnog i sofisticiranog načina vršenja krivičnih djela, uslijed čega je otkrivanje i gonjenje učinilaca ovih krivičnih djela klasičnim istražnim radnjama postalo znatno otežano. Ekspanzija tehničko-tehnološkog razvoja u sferi elektronike i telekomunikacija, te uređenja za automatsku obradu podataka, dovila je do toga da se elektronski uređaji, te sredstva telekomunikacija po pravilu koriste prilikom organizovanja i koordinisanja kriminalnih grupa koje za cilj imaju vršenje krivičnih djela, uslijed čijeg korištenja izvršenje krivičnih djela dobija jedan sofisticirani karakter, a što za posljedicu povlači znatno otežano prikupljanje dokaza klasičnim istražnim radnjama dokazivanja.

POJAM I ZNAČAJ POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI

Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine u Glavi IX (od člana 116. do člana 122.) propisuju se posebne istražne radnje koje se izdvajaju iz Glave VII, koja reguliše radnje dokazivanja. Takođe i odgovarajuće odredbe entitetskih ZKP-ova i ZKP-a Distrikta Brčko BiH propisuju ove radnje. Prevashodno ove radnje su usmjerene na borbu protiv organizovanog kriminala i posljedica su težnji države i organa javne vlasti, a među prvima organa gonjenja da se poveća efikasnost u postupku otkrivanja organizovanog kriminala i procesuiranja odgovornih lica.

Posebne istražne radnje predstavljaju neke od najaktuelnijih instituta u krivičnom procesnom pravu. U teoriji postoji znatan broj stanovištva o većem broju pitanja u vezi sa njihovom primjenom. Neka od njih su problem slučajnog nalaza, preventivne upotrebe, zaštite prava na privatnost, sudske kontrole svih aspekata vršenja i sl. Ipak, primjenu ovih mjera prati vječita dilema, zaštita ljudskih prava ili efikasna borba protiv kriminala?

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

Svrha i opravdanost primjene posebnih istražnih radnji proizilazi i iz određenih kriminalno-političkih razloga države da inkriminiše krivična djela koja imaju obilježja organizovanog kriminaliteta. Iz istih tih razloga (kriminalno-političkih) procesna zakonodavstva predviđaju posebna pravila i postupke za otkrivanje i istragu krivičnih djela organizovanog kriminaliteta. U savremenim uslovima sve države, pa i čitava međunarodna zajednica su suočeni sa različitim oblicima kriminaliteta kojima se povređuju ili ugrožavaju najznačajnija društvena dobra i vrijednosti. Među posebno društveno opasnim pojavama 20. vijeka ističe se transnacionalni organizovani kriminalitet koji ne poznaje granice između država. U suprotstavljanju ovim oblicima kriminaliteta klasične metode, sredstva i postupci, ne mogu da daju očekivane rezultate. Stoga sve države danas u sistemu krivičnog procesnog zakonodavstva poznaju posebne mjere – istražne radnje, od kojih se očekuje pomoć u otkrivanju, dokazivanju i suzbijanju ovih posebno opasnih oblika i vidova kriminaliteta.

POSEBNE ISTRAŽNE RADNJE U ZAKONODAVSTVU BiH

Prema Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 32/07 i 8/10), posebne istražne radnje su:

- a) Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija;
- b) Pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko sravnjenje podataka;
- c) Nadzor i tehničko snimanje prostorija;
- d) Tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi sa njima;
- e) Korištenje prikrivenih istražitelja i korišćenje informatora;
- f) Simulirani i kontrolisani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine;
- g) Nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela.

a. Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija

Nadzorom i tehničkim snimanjem telekomunikacija ograničava se pravo čovjeka na nepovrednost „telekomunikacijskog komuniciranja“ i pravo na privatnost i poštivanje privatnog života. Ovom posebnom istražnom radnjom ograničava se u pravu na privatnost, ne samo sumnjivo lice, već posredno i svako treće lice s kojim osumnjičeni ostvaruje kontakt putem sredstava za telekomunikaciju (npr. u pogledu branioca kao trećeg lica).

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

Ova posebna istražna radnja podrazumijeva tajni nadzor i tehničko snimanje telefonskih razgovora, zatim nadzor nad upotrebom drugih sredstava za tehničko komuniciranje na daljinu, kao i snimanje razgovora koji se vode pomenutim sredstvima. Pri tome nije od značaja vrsta tehničkog sredstva za prenošenje poruka na daljinu. Drugim riječima, nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija odnosi se na sva tehnička sredstva (npr. stacionirana, mobilna, digitalna, tónska, slikovna i sl.), koja se koriste preko preduzeća za održavanje usluga u telekomunikacijskom prometu.

Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija predstavlja i jednu od najvažnijih posebnih istražnih radnji u suprotstavljanju organizovanom kriminalitetu iz dva razloga:

Prvi, dokazna vrijednost ove posebne istražne radnje je neosporna, jer vlastite riječi osumnjičenog najbolje dokazuju njegova djela i namjere i Drugi, elektronski nadzor omogućava djelovanje prije izvršenja krivičnog djela, ukoliko se primjenom ove tehnike otkrije planiranje i pripremanje njegovog izvršenja.

Da bi se ova radnja mogla provesti u praksi potrebna je sudska naredba i pomoć i podrška provajdera. U BiH gotovo svi provajderi imaju tu mogućnost i dužni su podržati istragu o čemu postoji potpisani međusobni ugovor. Ta pomoć provajdera je ujedno i njihova zakonska obaveza, jer ukoliko iz bilo kojih razloga provajderi ne mogu podržati istragu, onda ne mogu dobiti ni dozvolu za rad.

Policijski organi, zaduženi za tehničko provođenje ove posebne radnje, prije samog snimanja dužni su na tehničkom snimku zabilježiti broj sudske naredbe na osnovu koje se postupa, mjesto i vrijeme početka primjene mjere, podatak da li je registracija mijenjana, kopirana i u koliko priinjeraka, kao i vrijeme završetka primjene ove radnje. Sudu se uvijek dostavlja izvornik tehničkog snimka.

Nasuprot ovome pregled pronadenog ili privremeno oduzetog mobilnog telefona ne predstavlja posebnu radnju iz člana 116. stav 2. tačka a), nego pretres pokretne stvari.

U okviru policijskih agencija postoje specijalizovani timovi koji vrše dokumentovanje informacija sa telefonskih razgovora preko telekomunikacijskih sistema. Takođe, postoje i tehnički aparati i oprema koja to podržava. Prisluškivanje telefonskih razgovora samo po sebi u većini slučajeva nije dovoljno i uvijek se kombinuje sa drugim mjerama.

b. Pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko srađenje podataka

Srađenje ličnih podataka građana je savremena kriminalistička metoda kojom se, uz pomoć različitih informatičkih tehnika, na brz način mogu izdvojiti i „srađnati“ različite registrovane činjenice u policijskim i ostalim bazama podataka i evidencijama, npr. visina prijavljenog poreza, modus operandi, prouzrokovanje ili učestvovanje u saobraćajnoj nesreći, prelazak granice i dr., koja mogu ubrzati identifikaciju učinilaca krivičnih djela. Na taj način izdvojeno lice ulazi u krug „sumnjivih“ za izvršenje krivičnog djela ili ga nepostojanje takvih činjenica, naravno, uz niz drugih razloga, može eliminisati kao učinioca krivičnog djela.

Pristup kompjuterskim sistemima i kompjutersko srađenje podataka ograničava sigurnost i tajnost ličnih podataka kao jedno od osnovnih prava čovjeka. Naime, lični podaci se, u skladu sa međunarodnim standardima, mogu prikupljati, određivati i upotrebljavati samo pod zakonskim uslovima. U nekim specijalnim istragama postoji potreba za takvom mjerom koja je sama po sebi vrlo skupa i zahtjevna. Da bismo mogli dobiti saznanja šta osumnjičeno lice radi na svom kompjuteru moramo taj aparat staviti na metu. Takav program je vrlo teško instalirati, a to se vrši pomoću specijalnih softverskih programa koji se instalira na metin kompjuter.

c. Nadzor i tehničko snimanje prostorija

Nadzor i tehničko snimanje prostorija podrazumijeva optičko i akustično snimanje određenog prostora, odnosno aktivnosti koje se u nadziranom prostoru odvijaju.

Ova posebna istražna radnja koja se ogleda u nadzoru i tehničkom snimanju prostorija ograničava jedno od osnovnih ljudskih prava – pravo na privatnost, poštivanje privatnog života, kao i druga prava koja se nadovezuju na pobrojana prava. Iako se ova mjera može primijeniti samo prema licu za koje postoje navedeni osnovi sumnje, ipak se ovom posebnom istražnom radnjom ograničava pravo na privatnost i drugih lica koja ostvaruju kontakt sa osumnjičenim, bez obzira da li su u vezi sa predmetnim krivičnim djelom ili ne.

Tehnički nadzor unutar privatnih objekata i vozila vrši se isključivo kada za to postoji naredba nadležnog suda. Od tog momenta policijski timovi dokumentuju sve radnje koje se događaju u nadziranom prostoru i o tome blagovremeno obavještavaju nadležnog tužioca, koji zajedno sa istražnim timom stalno procjenjuje novonastalu situaciju i planira i usmjerava aktivnosti u željenom pravcu. U svakom ovom slučaju privatnost mora biti zaštićena i to je formula ljudskih prava od koje se ne smije odstupati.

Nadzor mogu vršiti ljudi i tehnička oprema. Ova mjera je izuzetno skupa, jer je potrebno dosta ljudskih resursa i tehničke opreme. Zbog toga zadatak i cilj posmatranja mora od početka biti jasan.

Nadzor se može vršiti audio i video uređajima koji su pogodni za te namjene, dok postavljanje i dokumentovanje rada vrše posebni policijski dobro obučeni timovi.

Tehnički uređaji se mogu postavljati u kuće, stanove, zgrade, vozila, pritvorske ćelije i druge objekte i predmete. Kada se takvi uređaji postave, na ranije isplanirana mjesta, poželjno bi bilo izvršiti njihovo testiranje.

Osmatranje objekata se može vršiti iznutra i izvana. Osmatranje iznutra se vrši na način da se prethodno u unutrašnjost objekta instaliraju tehnički uređaji, a izvana se vrši na način da se posebnom sofisticiranom opremom sa vanjskog prostora pokrije unutrašnjost nekog objekta. U situacijama kada se tehnički uređaji postavljaju u stanove u praksi se pokazalo da to nije baš dobra varjanta, jer unutrašnja buka, koja se može stvoriti od upaljenog TV aparata, radio uređaja ili nešto drugo, pravi jake šumove i smetnje na snimcima koji se kasnije preslušavaju i nerijetko se moraju koristiti specijalni tzv. čistači zvukova.

Kada se govori o postavljanju tehničkih uređaja za audio snimanje razgovora, slična situacija kao sa stanovima je i sa vozilima. Bitna razlika u ovom dijelu jeste što se u vozila mogu postavljati i GPS uređaji za geografsko pozicioniranje tog vozila, koji kasnije sa kombinacijom nekih drugih mjeru mogu dati dobre rezultate.

d. Tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima

Nakon dobijanja naredbe suda ova posebna istražna radnja je integralni dio postupka prikrivene kriminalističke obrade. Obzirom da ZKP BiH nije propisao koju tehniku rada i koje tehničke uređaje će koristiti policija u toku dokumentovanja krivičnih djela kroz posebne istražne radnje, dao je dovoljnu širinu policiji za provođenje ove radnje.

Ova posebna istražna radnja može da bude od bitnog značaja za otkrivanje krivičnog djela, učinioca i obezbjedenje ličnih i materijalnih dokaza. Primjena ove radnje može dovesti i do otkrivanja krivičnog djela i učinioca, odnosno hvatanja učinioca pri izvršenju krivičnog djela, hvatanja učinilaca pri podjeli protupravno pribavljenе imovinske koristi, otkrivanja saučesnika, pronalaženja sredstava izvršenja krivičnih djela i predmeta pribavljenih krivičnim djelom, utvrđivanja boravišta i prebivališta, mjesta sastajanja i pravca kretanja lica koja su obuhvaćena tajnim praćenjem, pronalaženja

tragova u vezi sa krivičnim djelom, otkrivanja lica koja se nalaze na višem hijerarhijskom nivou u organizovanom kriminalnom djelovanju, kao i do prikupljanja drugih korisnih informacija u vezi sa kriminalnom djelatnošću. Tajno prećenje i tehničko snimanje lica i predmeta, pored represivnog, može ostvarivati i preventivni efekat, odnosno primjenom ove radnje može se spriječiti izvršenje nekog drugog krivičnog djela, a može se doći i do podataka koji ukazuju na izvjesne sklonosti, navike i manire pronadenog lica, utvrditi lica sa kojima praćeno lice dolazi u kontakt i stupa u vezu, kao i druge činjenice od značaja za sprječavanje odredene kriminalne djelatnosti, ali i za razjašnjavanje i dokazivanje krivičnog djela i otkrivanje učinioca. Zbog toga je veoma bitno da se tok praćenja, odnosno lice koje se prati kao i predmet od značaja za krivični postupak snime odgovarajućim tehničkim sredstvima, u zavisnosti od objektivnih mogućnosti.

Ova posebna istražna radnja može se odrediti samo prema licu za koje postoje osnovi sumnje da je sama ili s drugim licima učestvovala ili učestvuje u izvršenju zakonom odredene grupe krivičnih djela iz člana 117. ZKP-a BiH. Međutim, kao i kod nadzora i tehničkog snimanja prostorija i ovom mjerom se mogu obuhvatiti i treća lica. Tajno praćenje i tehničko snimanje lica i predmeta, a prema pravilima kriminalističke taktike, može biti stacionirano posmatranje i nadziranje određenog lica ili objekta koji koristi osumnjičeno lice, i mobilno, ako ovlašteno službeno lice na odgovarajući način fizički slijedi ili prati lice.

Primjenom savremenih tehničkih uređaja, tajna opservacija se često može realizovati i u audio-vizuelnom obliku. Tajna optička opservacija predstavlja diskretno vizuelno nadgledanje (posmatranje), neposredno ili pomoću tehničkih uređaja, određenih lica ili objekata prostora, dok tajna akustička opservacija podrazumijeva nadzor i eventualno snimanje razgovora –usmeno izgovorenih riječi, jedne ili više osoba, bez njihovog znanja ili odobrenja.

Zavisno od predmeta nadgledanja, kao i načina na koji se realizuje, u okviru tajne opservacije nadzora možemo razlikovati:

- 1) Optičku/vizuelnu, video opservaciju (nadzor);
- 2) Akustičku/zvučnu, verbalnu, audio opservaciju;
- 3) optičko-akustičku opservaciju;
- 4) opservaciju neverbalne komunikacije (pisma, telegrami, e-mail, SMS poruke i drugi oblici elektronske razmjene informacija);
- 5) opservaciju elektronskim lociranjem u prostoru (GPS, mobilni telefoni i sl.).

Optička opservacija kao kriminalističko-istražni metod predstavlja diskretno vizuelno nadgledanje (posmatranje), neposredno ili pomoću tehničkih

Djana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

uredaja, određenih lica ili objekata (prostora), dok tajna akustička opservacija podrazumijeva nadzor i snimanje razgovora-usmeno izgovorenih riječi (verbalna komunikacija).

e. Korištenje prikrivenih istražitelja i korištenje informatora

Upotreba prikrivenog istražitelja i informatora predstavlja najsloženiju posebnu istražnu radnju, čija primjena iziskuje ispunjenje uslova nužnih za ostvarenje svrhe njenog određivanja. Osim toga, primjena ove radnje traži zaštitu tjelesnog integriteta lica koje se pojavljuje u ulozi prikrivenog istražitelja i informatora.

e.1. Prikriveni istražitelj

Prikriveni istražitelj je posebno obučeno ovlašteno službeno lice, koje se ili tajno infiltrira ili ubacuje u kriminalnu sredinu prema kojoj policija usmjerava djelatnost u cilju otkrivanja i dokazivanja konkretnе kriminalne djelatnosti pojedinih pripadnika kriminalne organizacije. Znači, prikriveni istražitelj nastupa sa prikrivenim ličnim identitetom, koji treba da ostaje tajna u daljem toku postupka, bez prava da provocira izvršenje bilo kojeg krivičnog djela, a s ciljem prikupljanja informacija i podataka o licima i djelatnostima u određenoj kriminalnoj sredini, s tim što tehnička registracija zapaženih činjenica treba da bude izuzeta, upravo zbog opasnosti da prikriveni istražitelj ne bude otkriven i tako ugrozi sopstveni život.

Praksa u drugim državama pokazuje da vrijednost prikrivenog istražitelja nije samo u njegovom svjedočenju pred sudom o onome što je otkrio tokom svojih aktivnosti, već i u usmjeravanju operativno-tehničkih i istražnih radnji u konkretnom slučaju.

To je kriminalističko strateški institut bez kojeg nema ili je vrlo teško dokazivanje složenih oblika organizovanog kriminala, pogotovo međunarodnog. Pojam prikrivenog istražitelja se veže za pojmove tajnog agenta i informatora. Pojmovi tajnog agenta i informatora su mnogo ranije nastali od pojma prikrivenog istražitelja koji je novijeg datuma i direktno je propisan u zakonu. Prikriveni istražitelj se prvi put pojavljuje u SAD-e pod nazivom „undercover“, koji pojam ima sve elemente prikrivenog istražitelja, ali je dosta širi nego kod nas, jer daje veća ovlaštenja tom policijskom službeniku.

Jedna od bitnih specifičnosti prikrivenog istražitelja ogleda se u tome što su po svom procesnom karakteru radnje koje on preduzima neformalne. Izuzetak postoji samo u slučaju kada se prikriveni istražitelj sasluša u svojstvu svjedoka, što bi trebalo da bude izuzetak, a ne pravilo. U takvoj situaciji saslušanje prikrivenog istražitelja obavit će se tako da se ne otkrije

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;
PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZII
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

njegov identitet, odnosno da podaci o njegovom identitetu predstavljaju službenu tajnu, odnosno da se sasluša u svojstvu zaštićenog svjedoka u skladu sa ZKP BiH.

U BiH korištenje prikrivenog istražitelja je propisano u ZKP-u BiH, član 116. stav 2. tačka e) „korištenje prikrivenih istražitelja i korištenje informatora“, a u stavu 6. prikriveni istražitelj se definiše kao „posebno obučeno ovlašteno lice koje istražuje pod izmijenjenim identitetom“.

Posao prikrivenog istražitelja na području javne službe traži dosta ličnog angažovanja i spremnosti na odricanje i izlaganje opasnosti. Kao prednosti primjene ovog instituta u odnosu na druge nekonvencionalne oblike istraga može se uzeti to da primjena ovog načela rada omogućava pribavljanje informacija i podataka iz samog središta kriminalnog miljea, te da su njenom primjenom policijski službenici u prilici da na kriminalno ponašanje odgovore punim kapacitetom vlastitih sposobnosti, a što nisu u prilici učiniti primjenom drugih metoda rada. Dio nove kriminalističke strategije jeste policijski službenik – istražitelj koji radi prikriveno i pomoću kojeg se policija može približiti krugu sumnjivih lica, te sklopiti i održavati veze kako bi se dobile informacije o strukturi kriminalne organizacije i njenoj mreži.

Nakon donošenja zajedničke procjene, te nakon što se ispune svi zakonski uslovi, policija pristupa izradi planova rada u svim oblastima. Plan rada prikrivenih istražitelja je pretežno zaseban plan koji se u svim elementima mora uklopiti sa planom rada svih drugih službi koji su na bilo koji način uključeni u istragu i mora da sadrži sve elemente potrebne za njegovu konkretizaciju. Kada se govori o upotrebi prikrivenih istražitelja kao i o drugim mjerama posebnih istraga, onda niko ne može narediti takve mjere, jer je konačna odluka o konkretnom radu samo na policiji, a odobrenje za njegov rad i kontrola provođenja istrage je na Tužilaštву i Sudu.

Obuka prikrivenih istražitelja je bitna karika njihovog uspješnog rada. Obuke mogu biti kratkoročne, srednjoročne i dugoročne što zavisi upravo od cilja prema kojem se usmjerava istraga. Kroz svaku vrstu te obuke mora se obuhvatiti način na koji se dolazi do dokaza, zatim kako se radi sa informantima, kako se prikriveni istražitelj privikava na drugi identitet, kako se ulazi u kriminalnu grupu i kako se tamo ponaša, kako se koriste pojedini tehnički aparati, kako i kome se prosljeđuju sve dobijene informacije, kako se sačinjavaju službeni izvještaji, procedura svjedočenja u sudnici i drugo. Pored gore navedenog prikriveni istražitelji moraju stalno proučavati stručnu literaturu, moraju pratiti trend rada i ponašanja kriminalaca, trenirati tehnike vodenja razgovora, održavati psihofizičku kondiciju i drugo.

Neke od obuka prikrivenih istražitelja mogu se usmjeriti na konkretna krivična djela kako bi prikriveni istražitelj postao specijalista za to područje i mogao adekvatno iskoristiti u istraživanju i dokumentovanju tog oblika kriminaliteta. Primjer jedne ovakve obuke jeste finansijski kriminalitet, koji je evidentno u porastu, gdje prikriveni istražitelji moraju poznavati kompletну oblast finansijskog poslovanja. To se može i treba organizovati u nekim privatnim kompanijama koje imaju eksperte finansijske struke i mogu dati potrebna znanja. Sve troškove obuke snosi policijska agencija koja je dužna i obezbijediti da se zaštite podaci o prikrivenom istražitelju i cilj zbog kojeg se on šalje na takvu obuku.

Stalni nadzor nad prikrivenim istražiteljima kao i podrška njihovog rada mora postojati. Kontrola rada prikrivenih istražitelja je svakodnevna bez obzira da li su oni u konkretnom radu na predmetu ili u redovnim obavezama u svojim jedinicama. Kada se uzme u obzir da često sarađuju sa kriminalcima i sa njima vrše krivična djela, kao i da stalno glume i koriste trikove, realno se može pretpostaviti da mogu iskočiti iz okvira zakonitog postupanja.

Prikriveni istražitelji su jedna od rijetkih službenih lica koja radeći unutar policijskih organa imaju dužnost da se izlože opasnostima, pa čak i onda kada je njihov život ugrožen. Tokom prikrivenog istraživanja, a nekad i poslije toga, policijski službenici se izlažu izrazito visokom stepenu opasnosti. To je razlog zbog kojeg se oni moraju i posebno štititi. Zaštita može da bude kroz više faza kao npr. faza njegove zaštite tokom provođenja konkretnih aktivnosti u kriminalnoj grupi, zatim fazu zaštite tokom sudskog postupka do donošenja presude optuženoj kriminalnoj grupi i najduža faza jeste faza njegove zaštite za vrijeme dok osuđenici izdržavaju zatvorske kazne i kasnije izlaze na slobodu.

Obično se pored posebne istražne radnje korištenje prikrivenog istražitelja i korištenje informatora koriste i posebne istražne radnje: tehničko snimanje telekomunikacija, tajno praćenje i tehničko snimanje lica i predmeta i simulirani otkup predmeta krivičnog djela i simulirano davanje potkupnine.

e.2. *Korištenje informatora*

Sasvim sigurno da nema dobrog operativnog rada niti operativnih radnika bez kvalitetnih informatora – saradnika. Informatori predstavljaju operativno-tehničku mjeru i radnju u našoj kriminalističkoj praksi. Najboljim operativnim radnikom smatra se onaj koji ima najbolje informatore. Pored toga, i u kriminalističkoj teoriji je korišćenje informatora u otkrivanju i rasvjetljavanju krivičnih djela poprilično zastupljeno. Aktuelno procesno zakonodavstvo u BiH daje mogućnost korišćenja informatora kao

Diana KAJMAKÖVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZII
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

posebne istražne radnje u otkrivanju i dokazivanju krivičnih djela (ZKP-a BiH).

Bitno je naglasiti da je informator lice koje nije pripadnik policije, odnosno najčešće je to lice blisko kriminalnim skupinama koje iz raznih motiva ostvaruju saradnju sa organima gonjenja, te kao takvo učestvuje u operativnom radu ili istrazi (obično se prikriveni istražitelji infiltriraju u kriminalnu skupinu preko informatora).

Prema Evropskoj policijskoj misiji u BiH (EUPM), informator je osoba koja dobrovoljno, tajno, organizovano i svjesno saraduje sa policijskim organima u cilju otkrivanja, praćenja, dokumentovanja, suzbijanja i prevencije kriminalnih aktivnosti. ZKP BiH u članu 116. stav 2. tačka e), propisuje korišćenje informatora u konkretnim predmetima, odnosno u istrazi, što je samo jedan od vidova upotrebe informatora od strane policijskih agencija. Informatori se mogu koristiti i u operativnim radnjama policije i to kao poseban vid saradnje sa građanima u svrhu općih kriminalističko-obavještajnih potreba. Iz tog razloga, odobrenje Tužilaštva BiH i Naredba Suda BiH za korištenje informatora neophodno je samo u slučajevima kada se informator koristi u sklopu istrage.

Da bismo precizno definisali pojam informatora onda moramo pomenuti unutrašnje propise i smjernice koje regulišu tu oblast, registraciju informatora, zatim njegovu kontrolu i angažovanje. Osnovni način kako se radi sa informatorima propisuje se unutrašnjim smjernicama, odnosno Instrukcijom za rad sa informatorima. To je pravilo kod svih policijskih agencija u Evropi. Instrukcijom se propisuju međusobna prava i obaveze, mjere sigurnosti i druge pojedinosti koje su važne u toj saradnji. Možda je u ovom dijelu bitno naglasiti da nije poželjno da svaki policajac ima informatora i da radi sa njim, jer tu radnju mogu vršiti samo policijski službenici koji su posebno obučeni za taj posao. Ovo je bitno iz razloga što su ti policijski pravi filter od kojih se procjenjuju informacije informatora i planiraju konkretne policijske radnje i od čega u dobrom dijelu zavisi ozbiljnost operativnih i istražnih aktivnosti.

Registracija informatora je obaveza policijskog službenika koji se pravilnikom određuje za te poslove i zadatke. Informator mora da ima svoj dosje u kojem se nalaze sve informacije i pismena koja se vežu za njegov rad. Registrar takvih evidencijskih se obično vodi u Kriminalističko-obavještajnim odjeljenjima unutar policijskih agencija i isti se klasificiše sa najvećim stepenom tajnosti. Nakon što službenik koji angažuje informatora uspostavi koordinaciju sa drugim rukovodnim policijskim službenicima,

sačinjava izvještaj u kojem navodi imena supervizora ili kontrolora informatora, odobreni period trajanja upotrebe, cilj upotrebe i pseudonim. Kontrola rada informatora mora biti stalna, a prvenstveno iz razloga što se radi o licima koji su bliski kriminalnim strukturama. Kontrola se obavezno vrši u vrijeme kada je informator angažovan od policijskog organa, odnosno kada se on koristi u konkretnom operativnom ili istražnom radu. Kontrolori ili koordinatori nadgledaju aktivnosti informatora i imaju odgovornost da prate zakonitost, integritet i sigurnost operacija u kojma se oni koriste.

f. Simulirani i kontrolisani otkup predmeta ili simulirano davanje potkupnine

Simulirano davanje otkupnine je jedna, a simulirani otkup, druga posebna istražna radnja, radi se o dvije posebne istražne radnje koje spadaju u simulirane pravne poslove i njihova primjena posebno dolazi do izražaja u otkrivanju, razjašnjavanju i dokazivanju krivičnih djela iz oblasti krijumčarenja i nedozvoljene trgovine, odnosno za dokazivanje pojedinih korupcijskih krivičnih djela. Pod sklapanjem simuliranih pravnih poslova prvenstveno treba podrazumijevati kupoprodajne poslove, koji se odnose na robu ili predmete koji su proistekli, pribavljeni ili namijenjeni izvršenju krivičnog djela, ili su na drugi način u vezi sa nezakonitim djelatnostima. Takvi predmeti su najčešće opojne droge, oružje ili radioaktivni materijal, čija je proizvodnja i promet strogo kontrolisana, ili pak, roba široke potrošnje, koja se u cilju izbjegavanja plaćanja carine ili poreza krijumčari. Predmet kupoprodaje mogu biti i lica u procesu trgovine ljudima, ukradeni automobili, kao i falsifikovani novac koji ima svoju cijenu na kriminalnom tržištu. Primjenom radnje simuliranog otkupa dolazi se do veoma značajnih dokaznih i operativnih informacija koje se odnose na odredenu kriminalnu djelatnost, a može se utvrditi i identitet pojedinih pripadnika kriminalne organizacije i, naravno, otkriti krivično djelo i njegovi učinioци.

Simulirano davanje potkupnine se pretežno odnosi na krivična djela primanja i davanja dara i druga korupcijska krivična djela, čije dokazivanje uobičajenim dokaznim sredstvima predstavlja poteškoće organima krivičnog gonjenja. S obzirom da sama korupcija podrazumijeva dvostrani odnos u kojem jedna strana traži ili prima, a druga nudi ili daje dar, to se i fingiranje ovih djelatnosti može podvesti pod sklapanje simuliranih pravnih poslova u širem smislu. Smatramo da u ovom slučaju treba predvidjeti mogućnost kako simuliranog davanja, tako i simuliranog primanja dara, uz davanje ovlašćenja za neposredno preduzimanje ovih radnji, naravno pod kontrolom i nadzorom policije ili organa pravosuđa, i samim građanima. Ovo posljednje je

neophodno iz razloga što je koruptivni odnos često ekskluzivnog karaktera kada je riječ o licima koja u njemu učestvuju, tako da ulogu građanina komе se traži ili nudi mito ne može preuzeti prikriveni istražitelj. Dakle, nakon prijave djela od strane pasivnog subjekta korupcije, istom treba dati legitimaciju neposrednog učešća u realizaciji same koruptivne radnje, te ga u tom cilju snabdjeti traženim novcem ili predmetima, ili mu omogućiti uzimanje nuđenog novca ili stvari, sve u kontrolisanom, nadziranom okruženju i simulativnim uslovima. Potrebno je da policijski organ pripremi drugo lice na preduzimanje ove radnje tako što će mu dati, npr. označene novčanice za podmićivanje. Nakon predaje iznosa simulirane potkupnine, mora se osigurati sudska naredba za pretresanje lica ili njegovog stana, odnosno drugih prostorija i procesnog osiguranja dokaza o izvršenom krivičnom djelu.

Simulirani otkup predmeta i simulirano davanje potkupnine je mjera prikrivenog policijskog istraživanja koja se široko primjenjuje u savremenim pravnim sistemima i predviđa vrlo često u međunarodnim dokumentima koji se odnose na borbu protiv organizovanog kriminaliteta (Konvencija UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala) i korupcije.

U pribavljanju saznanja i dokaza važnih za krivični postupak, policijski organ ili drugo lice koje preduzima ovu radnju ne podliježe krivičnoj odgovornosti ako se kreće u granicama naredbe sudije za prethodni postupak. Istovremeno, u okviru ovog djelovanja nije dozvoljeno osumnjičeno lice podsticati na izvršenje krivičnog djela.

U literaturi se navodi da ova prikrivena radnja ne dovodi u pitanje osnovne slobode i prava čovjeka, kao što je to slučaj kod drugih posebnih istražnih radnji vezanih uz, npr. nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija ili prostorija, odnosno tajno praćenje lica i predmeta ili prikriveno istraživanje. Naime, u toku preduzimanja jednog ili drugog oblika pomenute radnje, volja osumnjičenog lica je slobodna, a i druga njegova prava i slobode su sačuvani.

g. Nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela

Ova posebna istražna radnja predviđena Konvencijom UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminaliteta, pod nazivom kontrolisana isporuka, predstavlja značajnu posebnu istražnu radnju za otkrivanje, razjašnjavanje i dokazivanje krivičnih djela krijumčarenja opojnih droga, oružja, municije, zlata, novca, kulturnih dobara, tehničke i druge vrijedne robe.

Međunarodna zajednica je davno prepoznala ovaj problem te je tako u članu 1. (definicije, tačka g.) Konvencije UN protiv nezakonitog prometa opojnih

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

droga i psihotropskih supstanci iz 1988 godine stoji: „*kontrolisana isporuka*“ označava tehniku istrage kojom se nezakonitim ili sumnjivim pošiljkama narkotika dopušta da nastave put, predu preko teritorije ili uđu na teritorij jedne ili više zemalja, uz znanje ili pod nadzorom njihovih nadležnih organa, radi identifikacije lica umiješanih u izvršenje krivičnog djela u skladu sa članom 3. stav 2. Konvencije.“ Ista Konvencija u članu 11. poziva sve članice na primjenu kontrolisane isporuke.

Ako to dopuštaju osnovni principi njihovih nacionalno pravnih sistema, strane potpisnice će u okviru svojih mogućnosti preuzeti potrebne mjere da omoguće odgovarajuće korištenje kontrolisane isporuke na međunarodnom nivou, na temelju sporazuma ili angažmana koje međusobno usklade, radi identifikacije i hapšenja lica koja su umiješana u krivično djelo.

Druga bitna Konvencija u ovoj oblasti je Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organizovanog kriminala u kojoj stoji da kontrolisana isporuka označava tehniku kojom se dozvoljava da nelegalne ili sumnjive pošiljke izađu, predu ili uđu na teritoriju jedne ili više država, uz znanje i pod nadzorom njihovih nadležnih organa u cilju sprovođenja istrage i identifikovanja lica koja su uključena u izvršenje krivičnog djela.

Bosna i Hercegovina je ratifikovala ove Konvencije i preuzeila obaveze u aktivnom djelovanju u suzbijanju međunarodnog organizovanog kriminala. Trenutno važeći ZKP-e BiH u glavi IX (posebne istražne radnje) član 116. stav 2. tačka g) propisuje posebnu istražnu radnju „nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela“, koja odredba omogućava policijskim organima u BiH da aktivno učestvuju i da pokreću ovakve mjere u saradnji sa drugim zemljama koje imaju takvu mogućnost.

Kontrolisane isporuke možemo podijeliti na one koje se provode na području više zemalja i one koje se provode na području jedne zemlje. Za nas je mnogo interesantnija mjeru koja se koristi na području više zemalja. Takva mjeru može da započne u BiH i da završi u nekoj drugoj zemlji, zatim da započne u nekoj drugoj zemlji i da se završi u BiH ili da ima tranzit preko BiH.

U svakom slučaju provođenje kontrolisane isporuke iziskuje i specifične pripreme za konkretnu mjeru. Prvo je potrebno utvrditi zakonsku mogućnost svih država koje učestvuju u takvoj operaciji, a zatim procijeniti mogućnosti provođenja tih mjeru. Ukoliko policijski organ u BiH dobije takvu zamolnicu putem Interpola dužan je da odmah stupi u kontakt sa Tužilaštvom BiH kako bi se dobole potrebne naredbe i započelo sa provođenjem istrage. Uz posebnu istražnu radnju iz člana 116. stav 2. tačka g. ZKP-a BiH (nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela), smatramo potrebnim zatražiti i posebne

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

istražne radnje iz člana 116. stav 2. tačka a). ZKP-a BiH (nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija) i iz člana 116. stav 2. tačka d) ZKP-a BiH (tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi sa njima), kako bi se međusobno kombinovale i sigurno dale bolje rezultate. Pored ovih mogu se kombinovati i neke druge radnje koje se mogu koristiti u određenim situacijama.

Kontrolisane isporuke u kojima se koriste prikriveni istražitelj ili informator su najsloženije i trebalo bi da ih vrše samo dobro organizovane i specijalizovane jedinice. Obično u ovakvim situacijama prikriveni istražitelj ili informator imaju zadatak da predmet krivičnog djela prevezu na neko odredište koje im se odredi od članova kriminalne organizacije. Treba izbjegći da informator sam prevozi pošiljku iz više razloga koje smo ranije naveli kada smo opisivali načine saradnje sa njima. U svim takvim situacijama treba procjenjivati rizike za prikrivene istražitelje i informatore, kao i zakonske mogućnosti njihovog angažovanja u tim zemljama. Mora se voditi računa i o činjenici da ukoliko prikriveni istražitelj u svom radu pređe na teritoriju druge države mora da radi u skladu sa zakonskim propisima te zemlje.

Postoje i lakši oblici kontrolisane isporuke koja počinje nakon što je predmet krivičnog djela pronađen. Takav predmet najčešće pronađu carinski organi tokom kontrole ulaza i izlaza robe. U tim situacijama, uz nadzor nadležnog tužioca, potrebno je izvršiti detaljan uvidaj, a po mogućnosti taj predmet krivičnog djela zamijeniti drugim sličnim predmetom, te uz proceduru međunarodne saradnje organizovati kontrolisanu isporuku.

**NAČIN PRIKUPLJANJA DOKAZA I NJIHOVO IZVOĐENJE NA
GLAVNOM PRETRESU**

Ono što je bitno naglasiti, a tiče se prikupljanja dokaza iz posebnih istražnih radnji, da posebne istražne radnje, po pravilu i po ZKP-, provode isključivo policijske agencije, ali im **tehničku** podršku mogu pružiti i druge agencije, kao što je OSA i slično.

Ako govorimo o prikupljanju dokaza koji proizilaze iz tehničkog snimanja telekomunikacija koje se najčešće i koriste, ista se provodi u prostorijama za zakonito presretanje komunikacija, a to znači da računarski sistem sam, bez ičije pomoći, vrši snimanje svih odlaznih i dolaznih komunikacija i SMS poruka, bez obzira o kojim razgovorima se radi (privatni, službeni, sa elementima bića KD-a i dr), a zatim te razgovore preslušava istražitelj koji radi pod nadzorom tužioca i iz tih svih snimljenih razgovora izdvajaju se samo oni razgovori (konverzacije) koje se tiču ili koje ukazuje na postojanje

ili pripremanje KD-a zbog kojeg se slušanje i provodi. Iz tih izdvojenih razgovora sačinjavaju se ili transkripti ili sažeci razgovora koji će biti samo pomoćno sredstvo učesnicima postupka.

Nakon izdvajanja tzv. relevantnih razgovora, isti se, zajedno sa svim snimljenim razgovorima, dostavljaju tužiocu na dalje postupanje. Relevantni razgovori će biti dio predmeta i eventualno dokaz optužnici, a sav materijal se u određenoj fazi dostavlja na sud na čuvanje ili eventualno uništavanje.

Sami razgovori se posredstvom istražitelja policijske agencije puštaju u sudnici i sami ti pušteni snimci su dokaz, znači ono što se čuje u sudnici, a transkripti ili sažeci razgovora služe samo za bolje praćenje i snalaženje u snimljenom materijalu.

Što se tiče pristupa kompjuterskim sistemima i kompjuterskog sravnjenja podataka, možemo slobodno reći da se ova radnja kao posebna istražna radnja, najmanje koristi u istragama, skoro nikako, a iz razloga što se svi ovi podaci koji se mogu ovom radnjom prikupiti, mogu dobiti i sa Naredbom ili Zahtjevom direktno od neke institucije koja je po ZKP-u dužna postupiti po tom zahtjevu i dostaviti tražene podatke kao što su npr. granični prelasci, poreske prijave, podaci iz CIPS-a i slično.

Nadzor i tehničko snimanje prostorija je radnja koja se koristi sve češće, međutim, veoma teško je tehnička sredstva koja koriste u ove svrhe, instalirati u određene objekte, pogotovo ako se radi o privatnim prostorijama. Na javnim mjestima je mnogo lakše provoditi ovu radnju, ali bilo je slučajeva kad su provođene ove radnje i u privatnim stanovima i kućama, ali i u službenim prostorijama (većinom KD-a korupcije).

Tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima, je radnja koja se takođe često koristi i to većinom u kombinaciji sa tehničkim snimanjem telekomunikacija i prikrivenim istražiteljem jer je vrše policijski službenici koji su obučeni za ovakve stvari. Nakon završenog snimanja, službenici koji su radili na tome, sastavljaju pisani izvještaj sa snimkom ili fotografijama i jedan od službenika pušta i objašnjava ove snimke ili fotografije.

O prikrivenim istražiteljima je već dosta stvari rečeno, smatramo da bez potrebe ne treba trošiti prikrivene istražitelje, osim u predmetima koji zaista zahtijevaju njegovo angažovanje. Korištenje prikrivenog istražitelja podrazumijeva da ako postoji mogućnost bude i ozvučen ili ima uređaj za optičko snimanje. Po pravilu se saslušava u svojstvu zaštićenog svjedoka kako ne bi otkrio svoj identitet. U nekim zemljama, npr. u R Hrvatskoj, prikriveni istražitelj sastavlja samo pisani Izvještaj o postupanju, a njegov

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;
PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZII
IZVODENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

Izvještaj brani šef prikrivenih istražitelja i to se na Sudu BiH prihvata kao zakonit dokaz.

Simulirani i kontrolisani otkup predmeta ili simulirano davanje potkupnine je radnja koja se većinom koristi u simuliranom otkupu predmeta i stvari od osumnjičenih lica koju provodi prikriveni istražitelj, a većinom se radi o drogi i oružju koja se otkupljuje par puta, a nakon toga se priprema otkup malo veće količine i lišenja organizatora ove vrste krivičnih djela.

Simulirano davanje potkupnine je posebna istražna radnja koja se većinom provodi u KD-ima korupcije, može biti provedena posredstvom prikrivenog istražitelja ili svjedoka-oštećenog i može se kombinovati i sa posebnim istražnim radnjama, Nadzor i tehničko snimanje prostorija i Tajno praćenje i tehničko snimanje lica, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima.

I na kraju Nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela koja se po pravilu provodi po Zamolnici za međunarodnu pravnu pomoć u kojoj učestvuje dvije ili više zemalja i provodi se u koordinaciji tužilaštava i policijskih agencija.

Broj:

Sarajevo, godine

ŠSubjectČ

Stepen tajnosti:

Podaci o instituciji: Tužilaštvo BiH

Tajnost odredio:

Datum određivanja stepena tajnosti:

2015. godine

Način prestanka: Ukidanje tužioca

Način dostavljanja: kurirom

Ukupan broj stranica: 14 sa prilozima

Broj primjeraka: 3

SUD BOSNE I HERCEGOVINE

- Sudiji za prethodni postupak -

S A R A J E V O

PRIJEDLOG

za izdavanje Naredbe o sprovodenju posebnih istražnih radnji
(član 116. stav 2. tačke a), c), d), e) i g):

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;

PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZI I
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

- Nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija,
- Nadzor i tehničko snimanje prostorija,
- Tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima,
- Korištenje prikrivenog istražitelja i korištenje informatora,
- Nadzirani prevoz i isporuka predmeta krivičnog djela.

PROTIV:

- 1.
- 2.
- 3.

Zbog postojanja osnova za sumnju:

Da su pripadnici organizovane grupe ljudi u smislu člana 1. stav 22. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, koja je organizovana radi prebacivanja i prodaje većih količina opojne droge kokain koja je Konvencijom o psihopatskim supstancama od 1971.godine i Rješenjem o popisu opojnih droga ("Službeni list R BiH" br. 2/92 i 13/94), proglašena opojnom drogom i čiji se promet može obavljati samo na temelju dozvole nadležnog organa sukladno Zakonu o proizvodnji i prometu opojnih droga ("Službeni list R BiH" br. 2/92 i 13/94), sa područja Republike Srbije i R. Crne Gore na područje Bosne i Hercegovine s ciljem daljnje prodaje na području Bosne i Hercegovine i daljeg prebacivanja i prodaje na područje Republike Hrvatske i R. Srbije, tako da osumnjičeni na području Republike Crne Gore i R Srbije od njima poznatih osoba organizuju kupovinu radi daljnje prodaje opojne droge heroin, tako da osumnjičeni zajedno sa njima poznatim NN osobama organizuju prebacivanje opojne droge heroin iz Republike Srbije i R Crne Gore u Bosnu i Hercegovinu – u Sarajevo, s ciljem daljnje prodaje opojne droge kokain kupcima u Bosni i Hercegovini, kupcima u Republici Hrvatskoj i u Republici Srbiji, tako da osumnjičeni zajedno sa njima poznatim NN osobama na području Bosne i Hercegovine organizuju prodaju opojne droge kokain njima poznatim kupcima u Bosni i Hercegovini i njima poznatim kupcima u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji.

Čime bi počinili:

Krivično djelo Organizovani kriminal iz člana 250. KZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Neovlašten promet opojnih droga iz člana 195. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

Predlažem

1. Da se izda Naredba za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 116. stav. 2. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine – nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija (presretanje i snimanje razgovora opremom za presretanje i snimanje, zatim snimanje svih razgovora na drugi način audio opremom koja ne podrazumijeva presretanje i snimanje te svakodnevno izlistavanje dolaznih i odlaznih poziva, dolaznih i odlaznih poruka, IMEI brojeva mobilnih telefonskih aparata i praćenje baznih stanica preko kojih mobilni aparati ostvaruju komunikaciju) koje koristi osumnjičeni i to: korisničkog broja _____, telefonskog aparata po IMEI broju koji će se utvrditi nadzorom korisničkog broja i staviti pod nadzor i tehničko snimanje i drugih korisničkih brojeva i telefonskih aparata koji se u toku provođenja posebne istražne radnje nadzorom korisničkog broja i telefonskog aparata identifikuju da ih koristi osumnjičeni u kontaktima sa drugim osumnjičenima i u kontaktu sa drugim osobama, sve sa ciljem: otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela Organizovani kriminal iz člana 250. KIZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Nedozvoljen promet opojnim drogama iz člana 195. KZ BiH, te otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju ovih krivičnih djela.
2. Da se izda Naredba za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 116. stav. 2. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine – nadzor i tehničko snimanje prostorija i objekata (snimanje fotoaparatom i kamerom, prostorija i objekata, ozvučivanje prostorija i objekata i snimanje razgovora u objektima i prostorijama audio - video opremom) koje budu koristili: osumnjičeni _____, i druge osobe povezane sa osumnjičenim u toku dogovaranja oko kupovine, prodaje i prebacivanja opojne droge sve sa ciljem: otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela Organizovani kriminal iz člana 250. KIZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Nedozvoljen promet opojnim drogama iz člana 195. KZ BiH, te otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju ovih krivičnih djela.

3. Da se izda Naredba za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 116. stav. 2. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine – tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta (snimanje fotoaparatom i kamerom predmeta i vozila, ozvučenje vozila, snimanje razgovora u vozilima audio - video opremom, te osumnjičenog _____, prikrivenih istražitelja i drugih osoba koje budu uključene u dogovaranje oko kupovine, prodaje i prebacivanja opojne droge heroin, ozvučivanje prikrivenog istražitelja, snimanje audio –video opremom svih razgovora koje bude obavljao prikriveni istražitelj u kontaktu sa osumnjičenima i drugim osobama koje budu uključene u dogovaranje oko kupovine, prodaje i prebacivanje opojne droge heroin) sve sa ciljem: otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela Organizovani kriminal iz člana 250. KIZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Nedozvoljen promet opojnim drogama iz člana 195. KZ BiH, te otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju ovih krivičnih djela..
4. Da se izda Naredba za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 116. stav 2. tačke e) – korištenje prikrivenog istražitelja sa kodnim nazivom _____, na način da će prikriveni istražitelji stupiti u kontakt sa osumnjičenim i drugim osobama sa kojima ih poveže osumnjičeni i prikupljati informacije i dokaze koji se odnose na dogovaranje osumnjičenog i drugih osoba oko kupovine, prodaje i prebacivanja opojne droge heroin, na način da će prikriveni istražitelji po potrebi postati pripadnicima organizovane grupe, učestvovati sa osumnjičenima i drugim osobama sa kojima se povežu osumnjičeni u dogovaranju oko kupovine, prodaje i prebacivanja opojnih droga i prikupljati dokaze koji se odnose na kupovinu, prodaju i prebacivanje opojnih droga i na način da će prikriveni istražitelj dogovarati sa osumnjičenim i drugim osobama sa kojima ih poveže osumnjičeni kupovinu i prodaju opojne droge heroin, sve sa ciljem: otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela Organizovani kriminal iz člana 250. KIZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Nedozvoljen promet opojnim drogama iz člana 195. KZ BiH, te otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju ovih krivičnih djela.
5. Da se izda Naredba za sprovođenje posebne istražne radnje iz člana 116. stav 2. tačke g) – nadzirani prevoz i isporuka predmeta

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;
PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZII
IZVODENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

krivičnog djela opojne droge heroin ili druge opojne droga koju osumnjičeni prevoze, prenose, drže, prodaju, nabavljaju ili na drugi način stavlju u promet, na način da se omogući prikrivenom istražitelju ili drugim ovlaštenim službenim osobama djelovanje na teritoriji Bosne i Hercegovine da vrše nadzor nad prevozom i isporukom predmeta krivičnog djela, a sve radi: otkrivanja osumnjičenih u pripremanju i izvršenju krivičnih djela Organizovani kriminal iz člana 250. KIZ BiH, a u vezi sa krivičnim djelom Nedozvoljen promet opojnim drogama iz člana 195. KZ BiH, te otkrivanja i identifikovanja drugih pripadnika organizovane grupe u pripremanju i izvršenju ovih krivičnih djela..

Predlažem da se izvršenje posebnih istražnih radnji povjeri Tužilaštву Bosne i Hercegovine koje će svojom naredbom na temelju naredbe Suda Bosne i Hercegovine odrediti policijske agencije koje će provesti naložene posebne istražne radnje kao i poslove koje će pojedine policijske agencije obavljati po naredbama i uputstvima Tužilaštva Bosne i Hercegovine.

Predlažem da Sud Bosne i Hercegovine radi izvršenja posebnih istražnih radnji omogući da policijske agencije, odjeljenja ili pripadnici pojedinih policijskih agencija koje odredi Tužilaštvo Bosne i Hercegovine u cilju izvršenja naredbi pruže operativnu i/ili tehničku podršku drugim policijskim agencijama, odjeljenjima ili pripadnicima drugih policijskih agencija koje odredi Tužilaštvo BiH u cilju izvršenja naredbi, a sve po naredbama i upustvima Tužilaštva Bosne i Hercegovine.

Predlažem da Sud Bosne i Hercegovine u naredbi odredi za prikrivenog istražitelja ovlaštenu službenu osobu pod pseudonimom _____ čiji su zaštićeni identiteti dostavljeni Sudu BiH u zatvorenoj koverti.

Predlažem da Sud Bosne i Hercegovine radi izvršenja posebnih istražnih radnji omogući da agencije koje odredi Tužilaštvo Bosne i Hercegovine u cilju izvršenja naredbi mogu postupati na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine tajno i bez obavještavanja policijskih organa na području na kojima se budu provodile posebne istražne radnje kako bi se spriječilo otkrivanje provođenje istražnih radnji od strane izvršioca krivičnih djela.

Diana KAJMAKOVIĆ i Davor KNEŽEVIĆ;
PRIMJENA POSEBNIH ISTRAŽNIH RADNJI, NAČIN PRIKUPLJANJA U ISTRAZII
IZVOĐENJE DOKAZA NA GLAVNOM PRETRESU (195-216)

Predlažem da Sud Bosne i Hercegovine za izvršenje naredbi o provođenju ovih posebnih istražnih radnji odredi maksimalan rok propisan Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

MUP, Uprava kriminalističke policije – Jedinica za organizovani kriminalitet, Odjeljenje za droge raspolaže saznanjima, u vezi organizovane kriminalne grupe koja se bavi krijumčarenjem većih količina opojne droge marihuana sa područja Crne Gore, preko BiH u zemlje EU, odnosno Hrvatsku i Sloveniju.

Prema raspoloživim saznanjima visokorangirani pripadnici navedene kriminalne organizacije, odnosno osobe koje su aktivno uključene u organizaciju krijumčarenja opojnih droga su _____, gdje je i nastanjen.

Na osnovu prikupljenih saznanja utvrđeno je da imenovani međunarodnu trgovinu narkotičkih sredstava organizuje angažujući _____, na taj način što posredstvom _____, kao i drugih lica na području Crne Gore, odnosno BiH, kupuje narkotička sredstva, nakon čega u vozilima koja su specijalno napravljeno za transport narkotičkih sredstava iste prevoze na područje Banja Luke, pa zatim u zemlje EU, Hrvatsku i Sloveniju.

Na osnovu prikupljenih informacija došlo se do saznanja da je organizovana kriminalna grupa na čelu sa _____ za neovlašteni transport narkotičkih sredstava koristi vozila iznajmljena iz Renta-Car agencija. Zatim utvrđeno je da su gore imenovani u bliskoj vezi sa bezbjednosno interesantnim licima kako sa područja, C. Gore, BiH, tako i sa područja Slovenije, Hrvatske i Italije.

Pored navedenog utvrđeno je da organizovana kriminalna grupa vrši aktivnosti vezane za krijumčarenja značajne količine kokaina, te da na području _____ imaju veću količinu opojne droge marihuana, koju skrivaju na njima poznatoj lokaciji, u jednoj iznajmljenoj kući na obali rijeke Save, a koju planiraju da u narednom vremenskom periodu prokrijumčare u zemlje EU, odnosno Hrvatsku, Sloveniju i Italiju. Takođe je utvrđeno da su u više navrata boravili na području Trebinja, gdje su se sastajali sa NN osobama, a radi dogovora vezanih za krijumčarenje veće količine opojne droge marihuana i skank.

Imajući u vidu do sada prikupljene informacije, te činjenicu da je za uspešno procesuiranje navedenih lica zbog izvršenja i daljeg vršenja krivičnog dela „Organizovani kriminal“ iz člana 250, a u vezi sa krivičnim djelom „Neovlašteni promet opojnim drogama“ iz člana 195 KZ BiH, prvenstveno potrebno pronaći materijalne dokaze, opojnu drogu, a polazeći od činjenice da se radi o grupi za organizovani kriminal sa elementima međunarodnog karaktera, koja na izrazito organizovan način vrši kupovinu, prenos, prevoz, skrivanje, prodaju i druge radnje koje čine opisano krivično delo, smatramo da je sveobuhvatno dokazivanje njihove krivične odgovornosti iz navedenih razloga povezano sa nesrazmernim poteškoćama, pa smatramo da se na drugi način osim primjenom predloženih posebnih istražnih radnji ne mogu se pribaviti dokazi o načinu organizovanja i vršenja ovog krivičnog djela od strane osumnjičenih i drugih osoba iz razloga što su zasigurno dobro organizovana grupa ljudi koja djeluje na području Bosne i Hercegovine, kao i Hrvatske, Slovenije i Italije.

Naredbu za sprovodenje posebnih istražnih radnji tajno praćenje i tehničko snimanje osoba, transportnih sredstava i predmeta koji stoje u vezi s njima i nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija će realizovati policijski službenici MUP-a _____,

T U Ž I T E LJ
Tužilaštva-Tužiteljstva BiH

Prilog- fotokopije:

- Zahtjev MUP-a za primjenu posebnih istražnih radnji, broj: _____,
- Službene zabilješke broj.....
- zapečaćene koverte sa identitetom prikrivenog istražitelja i informatora
- dopis MUP-a R Hrvatske
- Zapisnik sa sastanka
- i drugo